

Príloha c. 2

Projekty riešené na pracovisku

Domáce projekty

1. Vedecké projekty, ktoré boli v roku 2005 financované VEGA

1.

Spolocenské postavenie ženy v procese sociálnych zmien 19. a 20. storočia (*Social status of a woman during the social changes of the 19th and 20th centuries*)

Vedúci projektu: Mgr. Gabriela Dudeková, PhD.

Zaciatok a ukončenie projektu: 01 2004 - 12 2006

Reg. c.: 2/4185/24

Hlavný riešiteľ: HÚ SAV

Pridelené finančné prostriedky na rok 2005: 89 000.- Sk v rámci SAV

Najvýznamnejšie výsledky r. 2005:

- Vedecký seminár Spolocenské postavenie žien v procese sociálnych zmien 19. a 20. storočia. Bratislava 22. júna 2005, organizátor HÚ SAV (G. Dudeková a riešiteľský kolektív)

2.

Radikálny socializmus a komunizmus na Slovensku v rokoch 1918-1989: spoločnosť medzi demokraciou a totalitou (*Radical socialism and communism in Slovakia in 1918-1989: society between democracy and totality*)

Vedúca projektu: PhDr. Xénia Šuchová, CSc.

Zaciatok a ukončenie projektu: 01 2004 – 12 2006

Reg. c.: 2/4183/24

Hlavný riešiteľ: HÚ SAV

Finančné zabezpečenie v r. 2005: 105 000.- Sk v rámci SAV

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- Vedecká konferencia Ludáci a komunisti: súper? spojenci? protivníci? Banská Bystrica 30.11.-1.12.2005. Hlavný usporiadateľ HÚ SAV, spoluusporiadatelia FHV Univerzity M. Bela v Banskej Bystrici, Ústav pro soudobé dejiny AV CR v Prahe

- BARNOVSKÝ, M.: Kommunisticeskij režim i slovačkoje občestvo v svete izucenia občestvennogo mnenija v 1948 - 1949 gg. In: *Vostocnojevropejskije issledovania, meždunarodnyj žurnal*, Moskva, 2005, c. 2. , s. 7-18.

- PEŠEK, J.: Komunistická strana Slovenska – územná organizácia Komunistickej strany Československa na Slovensku (1948 – 1989). In: *Bolševismus, komunismus a radikální socialismus v Československu*. Sv. 4. Ed. KÁRNÍK, Z., KOPECEK, M.. Praha, Nakladatelství Dokorán pro ÚSD AV CR 2005, s. 113 – 144, 256 – 260.

- ŽATKULIAK, J.: Prelom vo fungovaní federatívneho cesko-slovenského štátu. In: *Vestník grantu KSC a radikální socialismus v Československu 1918-1989*. Praha, Listopad 2005, 16 s.

3.

Hlinkova slovenská ľudová strana 1905 – 1945

(Hlinka's Slovak Peoples Party 1905 - 1945)

Vedúca projektu: PhDr. Alena Bartlová, CSc.

Zaciatok a ukončenie projektu: 01 2004 – 12 2006

Reg. c.: c. 2/4182/24

Hlavný riešiteľ: HÚ SAV

Pridelené finančné prostriedky na r. 2005: 32 000,- Sk rámci SAV

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- BARTLOVÁ, A.: Hlinkova slovenská ľudová strana. In: MALÍR, J. - MAREK, P. (Ed.) Politické strany, Vývoj politických strán a hnutí v českých zemích a v Československu 1861 – 2004. Sv. I. Brno: Doplněk 2005, s. 833 – 861.

- BARTLOVÁ, A.: Katolícky zjazd – súčasť predvolebnej agitácie Hlinkovej slovenskej ľudovej strany pred parlamentnými voľbami v roku 1935. In: Andros probalis. Brno/Olomouc: Univerzita

Palackého v Olomouci a Matica Moravská v Brne 2005, s. 176 – 188.

- HSLS v histórii a historiografii. 100 rokov Slovenskej ľudovej strany. Bratislava 13. 12. 2005. Hlavný organizátor Slovenský historický ústav Matice slovenskej; spoluorganizátori HÚ SAV, Katedra histórie PF UK (Bratislava)

4.

Konfesionalizmus a jeho úloha v slovenských dejinách

(Confessionalism and its Role in Slovak History)

Vedúci projektu: prof. PhDr. Július Bartl, CSc.

Zaciatok a ukončenie projektu: 01 2004 – 12 2006

Reg. c.: 1/1205/04

Hlavný riešiteľ: Pedagogická fakulta UK, Bratislava

Spoluriešiteľ: HÚ SAV

Pridelené finančné prostriedky na r. 2005: žiadne

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- BARTLOVÁ, A. – LETZ, R.: Dejepis – Národné dejiny pre 3. ročník gymnázií. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo 2005, 191 s.

5.

Slovensko v rokoch 1945-1967. Základné smery politického, ekonomického, sociálneho a kultúrneho vývoja.

(Slovakia in 1945-1967. Basic routes of political, economic, social and cultural development)

Vedúci projektu: Doc. PhDr. Jan Pešek, DrSc.

Zaciatok a ukončenie projektu: 01 2004 – 12 2006

Reg. c.: 2/4188/24

Hlavný riešiteľ: HÚ SAV

Pridelené finančné prostriedky na rok 2005: 25 000,- Sk v rámci SAV

Najvýznamnejšie výsledky v r. 2005:

- BARNOVSKÝ, M.: Biskup Pavel Peter Gojdica a jeho doba, In: BIRCÁK, J. (ed.): Slovo episkopa Gojdica. Výber z publikovaného dedičstva blahoslaveného biskupa Pavla Gojdica. Prešov : Lana, 2004, s. 225 - 254.

- BARNOVSKÝ, M: Sluby a realita. In.: Rogulová, J. - Bystrický, V. (ed.): Storocie propagandy. Slovensko v osidlach ideológií. Bratislava 2005, 161 - 173.

- SIKORA, S.: Šovinistický paškvil a zakuklený nacionalizmus. In.: tamže, 217 – 227.

- PEŠEK, J.: Vlna politických procesov na Slovensku koncom 50. rokov. In: Politické procesy v Československu po roce 1945 a „Případ Slánský“. Ed. PERNES, J., FOITZIK, J. Praha, Nakladatelství Pius Brno pro ÚSD AV CR 2005, s. 179 – 191.
- SIKORA, S.: K reakcii slovenského obyvateľstva na politické procesy v 50. rokoch. In.: tamže, 171 – 179.

6.

Európske a svetové veľmoci, Československo a Slovensko v 20. storoch. Ich vzájomné ideologické, politické a hospodárske vzťahy

(European and world powers, Czechoslovakia and Slovakia in the 20th century. Their mutual ideological, political and economic relations)

Vedúci projektu: Prof. PhDr. Pavol Petruf, DrSc.

Zaciatok a ukončenie projektu: 01 2004 - 12 2006

Reg. c.: 2/4187/24

Hlavný riešiteľ: HÚ SAV

Pridelené finančné prostriedky na rok 2005: 107 000,- Sk v rámci SAV

Najvýznamnejšie výsledky v r. 2005:

- MICHÁLEK, S.: Prípad Oatis, ceskoslovenský komunistický režim verzus dopisovateľ Associated Press. Bratislava ÚPN 2005, 293 strán.
- MICHÁLEK, S.: Sondy do vývoja ceskoslovensko-amerických vzťahov v 20. storoch. In: Slovensko-ceské vzťahy v kontexte strednej Európy (ed. Z. Polácková), Bratislava Veda 2005, s. 105-134.
- PETRUF, P.: Memorandum Karola Sidora Slovenská otázka júna 1943. In: Historický časopis, 53, 2005, c. 1, s. 123-150.
- PETRUF, P.: Tretia ríša od júna 1944 do februára 1945. In: P. Alfred Delp SJ 1907-1945. Trnava: Filozofická a teologická fakulta Trnavskej univerzity 2005, s. 11-24.
- ZAVACKÁ, M. Vcom sme to vlastne žili? Mýty budovania komunizmu. In: Mýty naše slovenské. KREKOVIC, E – MANNOVÁ, E – KREKOVICOVÁ, Eva (Ed.). Bratislava 2005, 224–238.
- ZAVACKÁ, M Political Culture Reflected in Communist Myths. In: Culture in Central Europe (10th—20th Century). HULAS, M. – PÁNEK, J. (Ed.) Warsaw 2005, s. 351–362.

7.

Slovensko v rokoch 1968-1989. Od krízy komunistického režimu v roku 1968 po pád systému

(Slovakia in 1968 – 1989. From the crisis of the communist regime in 1968 to its decay)

Vedúci projektu: PhDr. Miroslav Londák, CSc.

Zaciatok a ukončenie projektu: 01 2004 - 12 2006

Reg. c.: 2/4186/24

Hlavný riešiteľ: HÚ SAV

Pridelené finančné prostriedky na rok 2005: 30 000,-Sk v rámci SAV

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- LONDÁK, M.: Odraz úrovne cesko-slovenských vzťahov na príprave ekonomickej reformy v CSR v polovici 60. rokov 20. storocia. In.: Slovensko-ceské vzťahy v kontexte strednej Európy POLÁCKOVÁ, Zuzana (Ed.). Bratislava: VEDA 2005, s. 97 – 104.
- ŽATKULIAK, J.: Medzníky a súvislosti usporiadania spoločného štátu slovenského a ceského národa. In: tamže, s.149-179.

- LONDÁKOVÁ, E.: Film apropaganda. In: Storocie propagandy. Slovensko vosídlach ideológií. Bratislava: AEP, 2005, s. 205 – 217.

8.

Svetové dejiny prírodných vied, medicíny a techniky

(World history of natural science, medicine and technology)

Vedúci projektu: PhDr. Ludovít Hallon, CSc.

Zaciatok a ukoncenie projektu: 01 2004 - 12 2006

Reg. c.: 2/4184/24

Hlavný riešiteľ: HÚ SAV

Pridelené finančné prostriedky na rok 2005: 77 000,- Sk v rámci SAV

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- Workshop Veda a technika v staroveku. Bratislava 13. 12. 2005. Diskusia o pripravovanej príručke svetových dejín vied a techniky (hlavný výstup grantu).

9.

Nacionalizmus v slovenskej a maďarskej archeológii, etnológii a historiografii

(Nationalism in Slovak and Hungarian Archeology, Ethnology and Historiography)

Vedúci projektu: Prof. PhDr. Eduard Krekovic, CSc.

Zaciatok a ukoncenie projektu: 01 2004 – 12 2006

Reg. c.: 1/1218/24

Hlavný riešiteľ: FF UK Bratislava

Spoluriešiteľ: HÚ SAV

Pridelené finančné prostriedky na rok 2005: žiadne

Najvýznamnejšie výsledky r. 2005:

- VÖRÖS, L. Some Remarks on Theoretical Approaches in Collective Identification Research in History. In: HLAVICKOVÁ, Z. – MASLOWSKI, N. (Eds.) The weight of History in Central European Societies of the 20th century. Central European Studies in Social Sciences. Praha : 2005, s. 151-161.

10.

Stredoveké Slovensko v stredoeurópskom regióne

(Middle Ages Slovakia in Central European Region)

Vedúci projektu: doc. PhDr. Ján Lukacka, CSc.

Zaciatok a ukoncenie projektu: 01 2003 – 12 2000

Reg. c.: 2/3143/23

Hlavný riešiteľ: HÚ SAV

Pridelené finančné prostriedky na rok 2005: 167 000,- Sk v rámci SAV

Najvýznamnejšie výsledky r. 2005:

- Slovaška zgodovina. Elena Mannová (Ed.). Ljubljana, Slovinska matica 2005, ss. 11-103 (spoluautori: B. Brezováková, D. Dvoráková, J. Lukacka a J. Steinhübel).

- BYSTRICKÝ, P.: Mocenský zápas o neskoroantické Sirmium. *Vojenská história* 9, 2005, s. 3-21.

- DVORÁKOVÁ, D.: Život ženy - šľachtickej na prelome 14. a 15. stor. In: Žena a právo. Bratislava 2004, s. 9-23.

- DVORÁKOVÁ, D.: Reisen im Geist des Rittertums. In: *Itineraria Posoniensia*. Bratislava 2005, s. 35-42.

- DURKOVÁ, M.: Ostrolúckovci z Ostrej Lúky (Genealógia rodu do konca stredoveku). *Historický zborník MS 14/2*, 2004 (vyšlo 2005), s. 60-67.

- LUKACKA, J.: Cestovanie na Slovensku v stredoveku. In: *Itineraria Posoniensia*.

Bratislava 2005, s. 19-23.

- LUKACKA, J.: Podoby ženy v neskorostredovekej spoločnosti (na príklade štyroch šľachticien z územia Nitrianskej župy). In: Žena a právo.

Bratislava 2004, s. 46-54.

- OSLANSKÝ, F.: Samuel Timon a jeho kritický prístup k dejinám Uhorského kráľovstva v stredoveku. HC 53, c. 4, 2005, s. 633-642.

- OSLANSKÝ, F.: Notársky rotulus Jána z Gostyna zo zaciatku 14. stor. a Slovensko. Slovenská archivistika 40, 2005, s. 3-22.

- ŠTEFÁNIK, M.: Die Anfänge der slowakischen Bergstädte. Das Beispiel Neusohl. In: Stadt und Bergbau. Köln-Weimar-Wien 2004 (vyšlo 2005), s. 295-312.

11.

Sociálne, politicko-konfesionálne a kultúrne aspekty spoločenskej mobility v období novoveku.

(The Social, Political, Confessional and Cultural Aspects of the Social Mobility in the Period of Early Modern History)

Vedúci projektu: host. prof. PhDr. Mária Kohútová, CSc.

Zaciatok a ukončenie projektu: 01 2003 – 12 2005

Reg. c.: 2/3141/23

Hlavný riešiteľ: HÚ SAV

Pridelené finančné prostriedky na rok 2005: 105 000,- Sk v rámci SAV

Najvýznamnejšie výsledky r. 2005:

- ITINERARIA POSONIENSIA. Zborník z medzinárodnej konferencie Cestopisy v novoveku, ktorá sa konala v dňoch 3.-5. novembra 2003 v Bratislave. Akten der Tagung Reisebeschreibungen in der Neuzeit, Bratislava 3.-5. November 2003. Frimmová E. –Klecker E. (Ed.). Bratislava 2005. 408 s.

- Zorganizovanie dvoch workshopov: Aspekty mobility v novovekej spoločnosti (Bratislava 24. novembra 2005) a Rodina a rodinný život v stredoeurópskom prostredí v novoveku (Bratislava 1.decembra 2005).

12.

Kultúrne a ekonomické aktivity žien s období novoveku,

(Cultural and Economical Activities of Women in the Early Modern Period)

Vedúci projektu: PhDr. Tünde Lengyelová, CSc.

Zaciatok a ukončenie projektu: 01 2003 – 12 2005

Reg. c.: 2/3140/23

Pridelené finančné prostriedky na rok 2005: 72 000,- Sk

Hlavný riešiteľ: HÚ SAV

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- Žena a právo. Právne spoločenské postavenie žien v minulosti. Ed. Lengyelová. T. Bratislava, Academic Electronic Press 2004, 305 s.

- The Role of the Magic in the Past. Learned and Popular Magic, Popular Beliefs and Diversity of Attitudes. Szeghyová Blanka (Ed.) Bratislava 2005, 255 s.

13.

Rusko a vzťahy medzi národmi v strednej Európe (19. – 20. stor.)

(Russia and the relations between the nations in Central Europe in 19th – 20th Centuries)

Vedúci projektu: PhDr. Tatiana Ivantyšinová, CSc.

Zaciatok a ukoncenie projektu: 01 2003 – 12 2005
Reg.c.: 2/3204/23
Pridelené financné prostriedky na rok 2004: 46 000,- Sk
Hlavný riešiteľ: HÚ SAV

14.

Premeny Slovenska v prvej polovici 20. storočia. Medzinárodné postavenie, politický, hospodársky, sociálny a kultúrny vývin, osobnosti
(Changes of Slovakia in the first half of the 20th century. International position, political, economic, social and cultural development, personalities)

Vedúci projektu: PhDr. Bohumila Ferencuhová, CSc,

Zaciatok a ukoncenie projektu: 01 2003 – 12 2005

Reg. číslo: 2/ 3144/23/

Hlavný riešiteľ: HÚ SAV

Pridelené financné prostriedky na r. 2005: 312 000,- Sk v rámci SAV

Najvýznamnejšie výsledky r. 2005:

- HRADSKÁ, K.: Slobodomurárske lóže v Bratislave. Bratislava: Vyd. Albert Marencin – PT 2005, 160 s.+ prílohy.

- DEÁK, L.: Viedenská arbitráž, 2. november 1938, Dokumenty III – rokovania (3. 11. 1938 – 4. 4. 1939). Vydavateľstvo MS 2005, 452 strán.

- KÁZMEROVÁ, L. - KATUNINEC, M.: Dilemy Karola Sidora. Bratislava: Kalligram 200 rkp. s. (V tlači).

- FERENCUHOVÁ, B.: La vision slovaque des relations entre la France et la Petite Entente (1918-1925). In: Hommage a Bernard Michel, Paris: Presses universitaires de France, 2005. 27 rkp. s. (v tlači).

15.

Bibliografia k dejinám Československa v slovenskej historiografii

(Bibliography of the Czechoslovak history in the Slovak historiography)

Vedúci projektu: Mgr. Alžbeta Sedliaková

Zaciatok a ukoncenie projektu: 01 2003 – 12 2005

Reg. c. : 2/3142/23

Hlavný riešiteľ: HÚ SAV

Pridelené financné prostriedky na rok 2005: 59 000,- Sk v rámci SAV

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- Bibliografie dejin Českých zemí za rok 1998. HORCÁKOVÁ, V. - REXOVÁ, K.– DRAŠNAROVÁ, M.– MAKEŠOVÁ, J. - SEDLIAKOVÁ, A. (ed.). Praha : Historický ústav, (2004). 532 s.

3. Projekty riešené v rámci ŠPVV a ŠO

1.

Ideové zdroje a línie slovenskej politiky

(Ideological sources and basic lines of the Slovak policy)

Vedúci úlohy: PhDr. Miroslav Pekník, CSc.

Vedúci riešiteľského kolektívu HÚ SAV: PhDr. Edita Ivanicková, CSc.

Zaciatok a ukoncenie úlohy: 11 2003 – 12 2005

Evidenc. číslo úlohy: 2003 SP 51/018 0600/028 0610

Hlavný riešiteľ: Ústav politických vied SAV

Spoluriešiteľ: HÚ SAV

Pridelené finančné prostriedky pre HÚ SAV na rok 2005: 80 000,- Sk

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- Súbor podkladových analytických štúdií k záverečnej správe úlohy (BARNOVSKÝ, M., CIERNA-LANTAYOVÁ, D., MICHÁLEK, S., IVANICKOVÁ, E., KRAJCOVICOVÁ, N., DANGL, V., BYSTRICKÝ, V., PODRIMAVSKÝ, M.)

2.

Transformácia identít v súčasnom a historickom kontexte Slovenska so zreteľom na integračné procesy

(Identity transformation in contemporary and historical context of Slovakia with the regard to the process of integration)

Vedúci úlohy: Juraj Marušiak, PhD

Zástupca vedúceho úlohy za HÚ SAV: Marína Zavacká, PhD

Zaciatok a ukončenie úlohy: 11 2003 – 12 2005

Evidenc. číslo úlohy: 0000 SP 51/000

Hlavný riešiteľ: Ústav politických vied SAV

Spoluriešiteľ: HÚ SAV

Pridelené finančné prostriedky pre HÚ SAV na rok 2005: 70 000,- Sk

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- SEGEŠ, D.: Reflexie o vlastnej minulosti v slovenskej spoločnosti. Medzinárodný seminár mladých českých aslovenských vedeckých pracovníkov. Trešt 14. – 16. marca 2005.

Hlavný organizátori AV CR a SAV.

- ZAVACKÁ, M : Nový režim a jeho nový clovek. K snahám o budovanie a posilovanie režimovej lojality vsatelitnom komunistickom režime. In: Teoretické prístupy k identitám a ich praktické aplikácie. FERENCOVÁ, M. – MARUŠIAK, J (Ed.). Bratislava 2005, s. 132–135.

3.

Národy, národnosti a etnické skupiny v procese transformácie spoločnosti

(Nations, national minorities and ethnic groups in process of social transformation)

Vedúci úlohy: Prof. PhDr. Štefan Šutaj, CSc.

Vedúci subtémy 1 (Národ - jeho formovanie a postavenie v spoločnosti na Slovensku): PhDr. Jozef Žatkuliak, CSc.

Vedúci subtémy 2 (Židia na Slovensku): PhDr. Katarína Hradská, PhD

Zaciatok a ukončenie úlohy: 01 2003 – 12 2005

Evidenc. číslo úlohy: 2003 SP 51/02 80800/0280806

Hlavný riešiteľ: Spolocenskovedný ústav SAV, Košice

Spoluriešiteľ: HÚ SAV

Pridelené finančné prostriedky pre HÚ SAV na rok 2005: 389 000,- Sk

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- ŽATKULIAK, J.: Politické strany a hnutia na Slovensku po novembri 1989 až do rozpadu cesko-slovenského štátu 1992. In: MALÍR, J., MAREK, P. akol.: Politické strany. Vývoj politických stran a hnutí v českých zemích a Československu 1861 – 2004. II. díl: Období 1938 – 2004. Brno: Doplněk, 2005, s. 1381–1411.

- ŽATKULIAK, J.: Transformácia cesko-slovenského štátu na samostatné národné republiky. In: Národ a národnosti v transformujúcej sa spoločnosti - vzťahy a konflikty. ŠUTAJ, Š. (ed.). Košice: Spolocenskovedný ústav - Prešov: Universum 2005. s. 25-44.

- FERENCUHOVÁ, B.: Vztahy a konflikty medzi Slovákmi a Madarmi na Slovensku na medzinárodnej scéne: komparácia pohľadu Spoločnosti národov a Rady Európy. In: tamže, s. 110 - 126.
  - HRADSKÁ, K.: Formovanie židovských politických strán v CSR (1918 -- 1929). In: tamže, s. 169 - 176.
  - KAMENEC, I.: Problém občianskeho konvertovania s väčšinovým obyvateľstvom (prípady židovskej konverzie v case holokaustu). In: tamže, s. 177 - 183.
  - Národ, národnosti a etnické skupiny v transformujúcej sa spoločnosti. Záverečný expertízny materiál zriadenia projektu štátneho programu výskumu a vývoja: 4. Národnostná politika Slovenskej republiky vo svetle začlenovania Slovenska do európskej politiky (B. Ferencuhová), 24 rkp. s.;
- 6.6. Židia (K. Hradská, I. Kamenec), 15 rkp. s.

4.

Vonkajšie a vnútorné podmienky formovania politického systému na Slovensku (*Outer and inner conditions of forming the political system in Slovakia*)

Vedúci úlohy: Prof. PhDr. Sona Szomolányi, CSc.

Začiatok a ukončenie úlohy: 01 2003 – 12 2005

Evidenc. číslo úlohy: S00019

Hlavný riešiteľ: Filozofická fakulta UK Bratislava

Spoluriešiteľ: HÚ SAV

Pridelené finančné prostriedky pre HÚ SAV na rok 2004: žiadne

Najvýznamnejšie výsledky roku 2004:

- ZEMKO, M.: Tradície slovenskej politiky: demokracia, autoritárstvo, totalitarizmus. In: SZOMOLÁNYI, S. a kol. Spoločnosť a politika na Slovensku. Cesty k stabilite 1989 – 2004. Bratislava: Univerzita Komenského 2005, s. 31-44.

4. Projekty centier excelentnosti SAV

1.

Kolektívne identity v moderných spoločnostiach, región strednej Európy. Procesy konštruovania, reprodukcie a transformácie kolektívnych kategórií a identít (*Collective identities in modern societies; Central European Region; Processes of constructing, reproduction and transformation of the collective categories and identities*)

Vedúci centra: PhDr. Gabriela Kilianová, CSc.

Zodpovedný za projekt v rámci HÚ SAV: PhDr. Eva Kowalská, CSc.

Začiatok a ukončenie úlohy: 10 2002 – na obdobie 4 rokov

Hlavní riešitelia: Etnografický ústav SAV, Historický ústav SAV

Pridelené finančné prostriedky pre HÚ SAV na rok 2005: 274 000,- Sk

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- Mýty naše slovenské. Eduard Krekovic, Elena Mannová, Eva Krekovicová (Ed.). Bratislava: Academic Electronic Press, 2005. 248 s.

7. Iné projekty (ústavné, na objednávku rezortov a pod.)

Ústavné úlohy HÚ SAV

1.

Výskum a výber dokumentov po 2. svetovej vojne *(Research and selection of documents after World War II)*

Vedúci úlohy: PhDr. Michal Barnovský, DrSc.

Zaciatok a ukoncenie úlohy: 04 2002 – 12 2005

Pocet riešitelov z HÚ SAV: 4

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- MALIR, J. - MAREK, P. a kol.: Politické strany. Vývoj politických stran a hnutí v českých zemích a Československu 1861 - 2004. II. díl: období 1938 - 2004. Doplnek, Brno 2005. Spoluautori kapitol: Barnovský, M., Pešek, J., Žatkuliak J.

2.

Reflexia a sebareflexia urodzenosti v novoveku *(Reflection and selfreflection of nobility in Modern times)*

Vedúci úlohy: PhDr. Viliam Cicaj, CSc.

Zaciatok a ukoncenie úlohy: 01 2003 – 12 2005

Pocet riešitelov z HÚ SAV: 4

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- zadanie rozšírených príspevkov zo sympózia Reflexe a sebareflexe urozenosti. Pardubice 10.11.2004 do tlače (CICAJ, V., LENGYELOVÁ, T., M. Macuha). Vyjde v Československej rocenke.

3.

Osobnosti v novoveku *(Personalities of the Modern times)*

Vedúci úlohy: PhDr. Eva Frimmová, CSc.

Zaciatok a ukoncenie úlohy: 01 2003 - 12 2005

Pocet riešitelov z HÚ SAV: 3

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- FRIMMOVÁ, E. Bratislavský tlačiar inkunábulového obdobia. Konferencia Dejiny knižnej kultúry Levíc a okolia, Levice 8. – 10. novembra 2005

- KAMENICKÝ, M. Banícka škola v Banskej Štiavnici, jej ucitelia, poslucháči a študijný program. Sympóziu Samuel Mikovíni a jeho odkaz. Konferencia Banská Štiavnica 19.-20. októbra 2005

- SZEGHYOVÁ, B. Svadba v meste v zrkadle mestských a cirkevných štatútov a ustanovení. Workshop Rodina a rodinný život v stredoeurópskom prostredí v novoveku. Bratislava 1. decembra 2005

- FUNDÁRKOVÁ, A. Ádám Bathány und Paul Pálffy. Ein Beitrag zum politischen Machtkampf in Ungarn in der 1. Hälfte des 17. Jahrhunderts. Burg Schlaining 25.-29.9.2005.

4.

Formovanie sovietskeho bloku v strednej Európe *(Forming of the Soviet block in Central Europe)*

Vedúci úlohy: PhDr. Dagmar Cierna-Lantayová, DrSc.

Zaciatok a ukoncenie úlohy: 03 2002 – 12 2005

Pocet riešiteľov z HÚ SAV: 4

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- CIERNA-LANTAYOVÁ, D.: Problém vztahu s Madarskom v aktivitách politikov a diplomatov slovenského štátu (1939-1945). 15 rkp. s., zborník, Masarykova univerzita, Brno, CR.
- CIERNA-LANTAYOVÁ, D.: Riešenie otvorených otázok vztahu CSR s Madarskom v mierovom usporiadaní po 2. svetovej vojne. 20 rkp. s., zborník MZV SR v anglickom jazyku.
- IVANICKOVÁ, E.: Slovensko a jeho „nemecká otázka“. In: Zborník z konferencie Tolerance miesto intolerance, Ustí nad Labem 2005, s. 61-64.
- ZAVACKÁ, M Oficiálna realita a privátna skutočnosť. In: Malé dejiny veľkých udalostí. PROFANTOVÁ, Z (Ed.) Bratislava 2005, s. 97–104.

5.

Jozef Tiso: Prejavy a články 1918 – 1945

(Jozef Tiso: Speeches and Articles 1918-1945)

Vedúci úlohy: ing. Miroslav Fabricius, CSc.

Zaciatok a ukončenie úlohy: 01 2002 – 12 2005

Pocet riešiteľov z HÚ SAV: 4

6.

Slovenská spoločnosť v rokoch 1938 – 1945

(Slovak society in 1938-1945)

Vedúci úlohy: PhDr. Ivan Kamenec, CSc.

Zaciatok a ukončenie úlohy: 01 2004 – 12 2005

Pocet riešiteľov z HÚ SAV: 3

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- príprava IV. dielu syntézy Slovensko v 20. storoch (zadanie do tlace niekoľkých štúdií)

7.

Východiská politického a kultúrneho vývinu Slovenska 1918-1945

(Sources of political and cultural development of Slovakia 1918-1945)

Vedúci úlohy: PhDr. Lubica Kázmerová, CSc.

Zaciatok a ukončenie úlohy: 04 2002 – 12 2005

Pocet riešiteľov z HÚ SAV: 3

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- Osobnosti a politické strany. Vedecká konferencia so zahraničnou účasťou, Bratislava 27. 9. 2005. Organizátori L. Kázmerová, Jaroslava Rogulová.

8.

Politický a kultúrny vývoj Slovenska na prelome 19. a 20. stor.

(Political and cultural development of Slovakia in 19th to 20th centuries)

Vedúci úlohy: PhDr. Milan Krajcovic, DrSc.

Zaciatok a ukončenie úlohy: 04 2002 – 12 2005

Pocet riešiteľov z HÚ SAV: 3

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- KRAJCOVIC, M.: Nerovnoprávne národy v boji za demokratizáciu habsburskej monarchie. Prednáška na podujatí: VI. Mezinárodní balkanistické symposium. Dátum a miesto konania: 25.-27.4.2005, Brno (CR)

9.

Medzinárodné vzťahy v 20. stor.

(International relations in the 20th century)

Vedúci úlohy: PhDr. Slavomír Michálek, CSc.

Zaciatok a ukoncenie úlohy: 04 2002 – 12 2005

Pocet riešiteľov z HÚ SAV: 3

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- MICHÁLEK, S.: Americký pohľad na politické procesy v Československu. Pre zborník z konferencie ÚPN Bratislava Úloha represie a politického násillia v komunizme“ z 10. a 11. novembra 2005., 15 rkps.
- MICHÁLEK, S.: Diplomatické rokovania medzi CSR a USA na pozadí „prípadu Oatis“. Odovzdaný rukopis do tlace 22 rkps.
- PETRUF, P.: Tretia ríša od júna 1944 do februára 1945. In: P. Alfred Delp SJ 1907-1945. Trnava, Filozofická a teologická fakulta Trnavskej univerzity 2005, s. 11-24.
- IVANICKOVÁ, E.: Britské predstavy v case druhej svetovej vojny o povojnovej integrácii strednej a juhovýchodnej Európy. Pre zborník Integracné a dezintegracné procesy v strednej Európe v 20. storoci, odovzdané do tlace 16 rkps.
- ZAVACKÁ, M.: Svet v zrkadle Kartotéky utajovaných skutocností. K aktivitám csl. cenzúry v rokoch 1953-1967. Rukopis odovzdaný do tlace 21 rkps.

10.

Priekopníci vedy a techniky na Slovensku IV

(Pioneers of science and technik in Slovakia IV)

Vedúci úlohy: RnDr. Miroslav Morovics, CSc.

Zaciatok a ukoncenie úlohy: 01 2004 – 2 2006

Pocet riešiteľov z HÚ SAV: 4

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- 12. Medzinárodný seminár z dejín fyziky (MESDEF 2005). Trencianske Teplice 22.-24. 9. 2005. Hlavní organizátori: Slovenská spoločnosť pre dejiny vied a techniky pri SAV a HÚ SAV. V aktuálnom ročníku prevažovalo hodnotenie vedeckých aktivít niektorých osobností ako Doppler, Amper, Jedlik, Chladni, Antolik, Smetana, a prítomná bola aj problematika strónómie, agrometeorológie a pod. problematika

11.

Chronológia dejín Slovenska od najstarších cias po súčasnosť

(Chronology of the Slovak history from the earliest to present times)

Vedúci úlohy: PhDr. Milan Podrimavský, CSc.

Zaciatok a ukoncenie úlohy: 01 2004 – 12 2007

Pocet riešiteľov z HÚ SAV: 7

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- pokračovanie prác na príručke Chronológia dejín Slovenska od najstarších cias do roku 2004
- vypracovanie návrhu projektu pre APVV (projekt, zadaný v auguste 2005, je t.c. v procese evaluácie)

12.

Vývoj politickej situácie na Slovensku 1948 – 1971

(Development of political situation in Slovakia 1948-1971)

Vedúci úlohy: PhDr. Stanislav Sikora, CSc.

Zaciatok a ukoncenie úlohy: 01 2002 – 12 2005

Pocet riešiteľov z HÚ SAV: 4

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- LONDÁK, M.: Ekonóm acas – zo života Jána Ferianca (sakcentom na 60. roky 20. storocia). In.: Dialógy o ekonomike a riadení. R. VII., c. 21, r. 2005, s. 50 – 55.
- PEŠEK, J.: Bývalí ľudia. In: Storocie propagandy. Slovensko vosídlach ideológií. Ed. BYSTRICKÝ, V., ROGULOVÁ, J.: Bratislava, AEP 2005, s. 173 – 181.
- ŽATKULIAK, J: Spolocenské podnety kriešeniú ľudských práv na konci 80. rokov. Medzinárodná vedecká konferencia Helsinský proces a zhroucení komunizmu, Praha 5. – 7. 6. 2005 Usp. Ceskoslovenské dokumentacná stredisko, ÚSD AV CR a iné.

13.

Uhorské kráľovstvo v 10. - 15. stor.

(Hungarian Kingdom in 10th-15th centuries)

Vedúci úlohy: PhDr. Jozef Steinhübel, CSc.

Zaciatok a ukoncenie úlohy: 04 2002 – 12 2005

Pocet riešiteľov z HÚ SAV: 3

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- LUKACKA, J.: Die Beziehung zwischen der Burg und der Besiedlung im Gebiet des mittleren und nördlichen Nitrals bis zum Ende des 14 Jh. In: Burgen und Siedlungsstruktur. Castrum bene 7, Nitra 2004, s. 141-158.
- STEINHÜBEL, J.: Dejiny Nitrianskeho kniežatstva. In: Dávne dejiny Nitry a okolia vo svetle najnovších archeologických nálezov. Nitra 2005, s. 7-12.

Medzinárodné projekty

1. Projekty 5. rámcového programu EÚ

A.

Európsky doktorát: sociálne dejiny Európy a Stredomoria. Rekonštrukcia minulosti
(European Doctorate: Social History of Europe and the Mediterranean. Building on the Past)

Vedúci projektu: : PhDr. G. Kiliánová, CSc. (Ústav Etnológie SAV), PhDr. D. Kovác, DrSc.

Zaciatok a ukoncenie projektu: 10 2001 – 12 2005

Reg.c.: HPMT-CT-2001-00225

Pridelené finančné prostriedky pre HÚ SAV na rok 2005: 64 000,- Sk

Hlavný riešiteľ: ÚE SAV, HÚ SAV

Koordinátor projektu: Univerzita Ca'Foscari di Venezia, Taliansko, Prof. Stuart Woolf

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- projekt bol v rovnakej zostave predĺžený do 6RP (10 2005 - 09 2009). V tejto súvislosti príprava relevantných materiálov
- MANNOVÁ, E.: vyhodnotenie projektov 10 uchádzacov, školenie 2 zahraničných doktorandov, príprava slovenskej doktorandky na účasť v projekte

2. Projekty 6. rámcového programu EÚ

A.

Európsky doktorát: sociálne dejiny Európy a Stredomoria. Rekonštrukcia minulosti
(European Doctorate: Social History of Europe and the Mediterranean. Building on the Past)

Vedúci projektu: : PhDr. G. Kiliánová, CSc. (Ústav Etnológie SAV), PhDr. D. Kovác, DrSc.

Zaciatok a ukoncenie projektu: 10 2005 – 09 2009

Reg.c.: MEST-CT-2004 – 007066 (v rámci 6. Rámcového programu EÚ)

Pridelené finančné prostriedky pre HÚ SAV na rok 2005: 47 000,- Sk

Hlavný riešiteľ: ÚE SAV, HÚ SAV

Koordinátor projektu: Univerzita Ca'Foscari di Venezia, Taliansko, Prof. Stuart Woolf

B.

Hranice a identity

(Frontiers and Identities)

CLIOHRES - projekt zaradený do Network of Excellence

Koordinátor projektu: Univerzita v Pise, prof. Anne Catherine Isaacs

Zaciatok a ukoncenie projektu: 06 2005 – 05 2010

Reg. c.: 006164

Spoluriešiteľ: HÚ SAV

Hlavný riešiteľ projektu v HÚ SAV: PhDr. Eva Kowalská, DrSc.

Pridelené finančné prostriedky pre HÚ SAV na rok 2005: žiadne

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- KOWALSKÁ, Eva: účasť na workshop v rámci projektu, 25.-28.8.2005, vypracovanie "Position paper" k téme výskumnej skupiny Frontiers and Identities, 10 rkp.s.

3. Multilaterálne projekty v rámci vedeckých programov COST, INTAS, EUREKA, ESPIRIT, PHARE, NATO, UNESCO, CERN, IAEA, ESF a iné.

A.

Representations of the Past: The Writing of National Histories in Europe

Projekt ESF-NHIST Scientific Programme

Vedúci projektu: Professor Stefan Berger, University of Manchester, School of Languages, Literatures and Cultures, Manchester, United Kingdom

Team 4: Overlapping National Histories.

Vedúci tímu: Frank Hadler (GWZO Leipzig), Tibor Frank (ELTE Budapešť)

Zaciatok a ukoncenie projektu: 05 2003 - 04 2008

Spoluriešiteľ: HÚ SAV (D. Kováč, E. Mannová)

Pridelené finančné prostriedky pre HÚ SAV na rok 2005: žiadne

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- Kováč, Dušan: člen vedenia Steering committee

- Mannová, Elena, Vörös, L.: príprava vedeckej štúdie "Unjust trauma, or the gravest injustice?" The years of 1918-1920 in the Hungarian and Slovak professional history writing.

Text bude publikovaný roku 2006.

5. Iné projekty financované zo zahraničných zdrojov

A.

Hospodárske vzťahy medzi Rakúskom a susednými stredoeurópskymi a juhovýchodnými európskymi krajinami v rokoch 1945 - 1989 (*Economic relations between Austria and neighbouring Central and South-East European countries 1945-1989*)

Koordinátori projektu: Prof. Stiefel, Prof. Teichová, Viedenská univerzita

Zaciatok a ukoncenie projektu: 01 2004 - 12 2007

Hlavní riešitelia: Institut für Wirtschafts- und Sozialgeschichte, Universität Wien; Österreichisches Staatsarchiv, Wien; Gesellschaft für Quellenkunde, Wien; Girton College, Cambridge University UK.

Spoluriešiteľ: HÚ SAV (M. Londák, L. Halon)

Pridelené finančné prostriedky pre HÚ SAV na rok 2005: žiadne

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- HALLON, L. - LONDÁK, M.: Facilities, Formes and Areas of Economic Activities of Firm in Neutral and Socialist Countries during the Cold War : the Slovak Case. Referát na medzinárodnej konferencii Cold War and Neutrality : East – West Economic Relations (Austria, Finland, Ireland, Weden, Switzerland, Central- and Eastern Europe), ktorá sa uskutočnila v dňoch 22. – 23. 9. 2005 v Bratislave – miesto konania – Mozartsaal of Austria Embassy.

- HALLON, L.: Facilities, Forms and Areas of Economic Activities of Firms in Neutral and in Socialist Countries During the Cold War: the Czechoslovak Case. 9th European Business History Conference „Corporate Images – Images of the Corporation“. 1. – 3. September 2005, J. W. Goethe – Universität Frankfurt.

B.

Medzinárodná mediavalistická bibliografia pre štúdium dejín stredoveku 450-1500 *(International Medieval Bibliography for the Study of the Middle Ages 450-1500)*

Hlavný koordinátor: School of History of the University of Leeds, UK

Trvanie dohody: apríl 1991 - neobmedzená platnosť

Osobitná dohoda s HÚ SAV (zodpovedné za dohodu: ZIS HÚ SAV)

Dohoda sa koncentruje výlučne na spoluprácu pri vydávaní uvedenej bibliografie. Posielame do nej bibliografické údaje prác týkajúcich sa obdobia stredoveku (od r. 1991 2x ročne).

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- SEDLIAKOVÁ, A. - slovenská časť. In: MURRAY, A.V.: International Medieval Bibliography. Bibliography for the Study of the European Middle Ages (Leeds). (450-1500), Vol.37, Part 1, January - June 2003. Leeds : University of Leeds, (2004), 521 s.

C.

Medzinárodná bibliografia historickej vedy *(International Bibliography of Historical Science)*

Hlavný koordinátor: Comité international des sciences historiques, Lausanne - Paris

Trvanie dohody: neobmedzená platnosť

Osobitná dohoda s HÚ SAV (zodpovedné za dohodu ZIS HÚ SAV)

Dohoda sa koncentruje výlučne na spoluprácu pri vydávaní každoročnej medzinárodnej bibliografie (na základe rozhodnutia UNESCO z r. 1947).

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- SEDLIAKOVÁ, A. - slovenská časť. In: MASTROGREGORY, M. International Bibliography of Historical Science, Vol. 69, 2000. München : K. G. Saur, (2005). 439 s.

D.

Bibliografia k dejinám krajín stredovýchodnej Európy *(Bibliographie zur Landesgeschichte Ostmitteleuropas)*

Hlavný koordinátor: Herder Institut Marburg, SRN

Spoluriešitelia: relevantné pracoviská v SRN, CR, Poľsku, SR (HÚ SAV)

Trvanie dohody: apríl 1997 - neobmedzená platnosť

Zodpovedný za dohodu: ZIS HÚ SAV

Výstupy projektu: <http://www.herder-institut.de/index.php?lang=de&level2-31>

6. Bilaterálne projekty

A. Bilaterálne projekty

1

KSC a radikální socialismus v Československu 1918-1989

(The communist Party and Radical Socialism in Czechoslovakia 1918-1989)

Vedúci projektu: prof. PhDr. Zdenek Kárník, DrSc.,

Trvanie projektu: 01 2001 - 12 2005

Hlavný riešiteľ: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR

Spoluriešiteľ: HÚ SAV (koordinátor PhDr. Xénia ŠUCHOVÁ, CSc.)

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- Usporiadanie vedeckej konferencie *Ludáci a komunisti: súper? spojenci? protivníci?* v dňoch 30.11.-1.12.2005 v Banskej Bystrici.

V spolupráci s Fakultou humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a Ústavom pro soudobé dějiny AV ČR v Prahe

2.

Komunistické Československo 1958-1963. Od utužení režimu k částečné liberalizaci.

(Communist Czechoslovakia 1958-1963. Since strenghtening the regime till parcial liberalisation)

Vedúci projektu: PhDr. J. Pernes, CSc.

Trvanie projektu: 10 2004 - 12 2006

Hlavný riešiteľ: ÚSD AV ČR Praha

Spoluriešiteľ: HÚ SAV (koordinátor Jan PEŠEK)

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

- PEŠEK, Jan.: Slovensko na prelome 50. a 60. rokov. Politicko-mocenské aspekty vývoja. Nakladateľství Prius Brno pro ÚSD AV ČR Praha 2005, 180 s.,

3.

Edícia dokumentov Prameny k dejinám československé krízy v letech 1967-1970

(Edition of Documents. Sources on Czechoslovak Crisis in 1967-1970)

Vedúci projektu: PhDr. O. Tuma, CSc.,

Trvanie projektu: 1996 — neobmedzene

Hlavný riešiteľ: Ústav pro soudobé dejiny AV ČR v Prahe

Spoluriešiteľ: HÚ SAV (koordinátor Jozef Žatkuliak)

Najvýznamnejšie výsledky roku 2005:

4.

Rusko a vzťahy medzi národmi v strednej Európe v 19.-20. stor. (Russia and relations between nations in Central Europe during the 19th and 20th centuries)

Vedúci projektu: PhDr. T. Ivantyšinová, CSc.

Trvanie projektu: 01 2003 - 12 2005

Hlavný riešiteľ: HÚ SAV

Spoluriešitelia: doc. PhDr. Radomír Vlcek, CSc. riaditeľ, pobočka HÚ AV ČR Brno (CR), M. J. Dostal', L., A. Serapionova, Inštitút slavjanovedenija AN RF, Moskva, L. A. Kuzmiceva, Katedra západných a južných Slovanov Moskovskej štátnej univerzity, Prof. M. Wakounig Viedenská univerzita

Ciastkové výsledky v roku 2005:

— príprava do tlače edície dokumentov Listy Jana Vaclíka z Petrohradu .

5.

Príspevok k dejinám politických a kultúrnych transferov medzi Francúzskom, Nemeckom a strednou Európou (1840-1948). Príklad Slovenska.

Le cas slovaque: contribution a l'histoire des transferts politiques et culturels entre la France, l'Allemagne et l'Europe centrale

Vedúci projektu: B. Ferencuhová , D. Lassaigne

Spoločný projekt SAV / CNRS

Reg. c.: 18191,

Trvanie projektu: 01 2005 – 12 2006, c.

Významné výsledky v roku 2005:

- FERENCUHOVÁ, B., LASSAIGNE, D., LIPKOVÁ, D., CULLIN, M. Panel 2 - La Slovaquie et ses mémoires francaises au 20e siecle. Die Slowakei und ihre Spuren französischer Erinnerungen im 20. Jahrhundert. Intervention au Séminaire Mémoire francaise en Europe Danubienne, transferts culurels et identité politique. Französische Spuren in Donaeuropa – Beispiele von kulturtransfers in der Entstehung von politischer Identität.

Diplomatische Akademie Wien, Vienna School of International Studies 12. – 14. Dezember 2005.

B.

Bilaterálne komisie

V rámci bilaterálnych medzinárodných zmlúv sa naši pracovníci podielali v roku 2002 na cinnosti a príprave vedeckých konferencií organizovaných v rámci zmiešaných komisií historikov:

cesko-slovenskej komisie historikov
slovensko-madarskej komisie historikov
slovensko-polskej komisie historikov
slovensko-nemeckej komisie historikov
slovensko-rumunskej komisie historikov
slovensko-ruskej komisie historikov